

Шормо эл, порымлык да гим ведр!

37-ше (3321) №,
2017 ий 9 сентябрь,
шуматкече.

ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Салам, чот вучымо у школ!

Кристина ИЗЕРГИНАН фото-визаж

1 сентябрьште
Российште 79 у школ
почылтын.

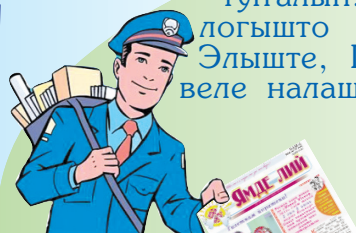
Волжский районысо Купсола (Эмеково) школышто тунемше-влак Шинчымаш кечым чот куанен вашлийыныт. 1 сентябрьште 110 йоча, нунын коклаште 17 первоклассник, у школ омсалондемем вончен. Кок пачашан мотор школышто келге шинчымашым налаш чыла йон уло: йонгыдо класс-влак, кумда коридор, 80 веран актовый зал, кочмывер, кугу спортзал, тунемме арвер, парт, пүкен-влак – чылажат у.

– Йоча да ача-ава-влакын кумылышт нолтшо. Класслаште парт умбалне пеледыш аршаш-влак кият. Тугеже пенгыдын каласаш лиеш: ты школышто у тунемме ий тўналын! У школ тунемше-влаклан йоратыме да лишыл лийшаш, – Купсола школым почмо годым Марий Эл Республикым Вуйлатышын пашажым жаплан шуктышо А.А.Евстифеев ойлен.

Подписке

1 сентябрьште
Курыкмари район
Кулаково селасе
Красноволжский
школ пелен
чонгымо у зданий-
ым почыныт.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

1 сентябрь гыч
2018 ийын I пелыжлан подписке тургым
тўналын. «Ямде лийым» «Почта России» ката-
логышто муыда. Газетым почто гоч Марий
Элыште, Пошкырт ден Татарстан кундемлаште
веле налаш лиеш.

ИНДЕКС ИКТЕ - П4696.

Российын моло регионьштыжо илыше-
влак электрон подпискым
бштен кертыт.

«Ямде лий» газетын акше – 298 теңгеат 80 ыр.

Тагасымашке ушненна

Пагалыме уна

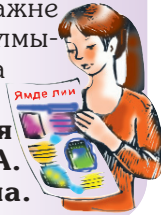
Школнан историйже 1895 ий гыч тўналеш. Шке жапыштыже тўрлын маналтын: кокияш земский, нылияш, шымияш, канда-шияш. 1957 ийыште кыдалаш школ лийын. 1987 ийыште у школыш вонченна. Тидлан тений 30 ий темын. Школ В.Е.Ершовын вуйлатыме жапыште нўлталтын. Тудо 17 ий директорлан, 38 ий физкультурым туныктышылан ыштен. Кызыт Сулен налме канышыште гынат, Василий Егорович чўчкыдын школыш толеш. 1 сентябрь кечынат В.Е.Ершов пайрем дене саламлен.

Поянлык

Шочмо йылме гоч уло тўня почылтеш, тудо моло предметым куштылгын тунемаш, келге шинчымашым налаш полша. Мыят шочмо мариий йылмем куанен тунемам, «Ямде лий» газетым йўратен лудам. Кажне йоча шочмо йылмыжым палышаш да аклышаш.

Оля АЛЕКСЕЕВА.
Морко, Эгерсола.

1 сентябрьым чот вученам. Пырля тумемме йолташем-влакым, класс вуйлатышем Алевтина Львовна Трофимовам ужмем шуын. Пайрем линейке да класс шагат деч вара Мариий Эл Республикым Вуйлатышын пашажым жаплан шуктышо А.А.Евстифеев лўмеш куржталмаш эртыш. Меат тагасышна. Сеныше-влаклан пўлекым пуышт.

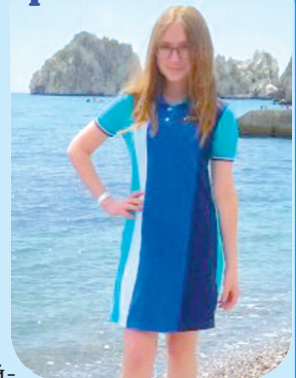
Ульяна РОМАНОВА,
7-ше «А» класс.
Национальный президент школ-интернат.

Г.С.ТОБЕКОВА,
Кужэгер, Конганур.

Кужэгер район Конганур школ «Йоча спорт» федерал проектын участникше лийын. Проект кўшеш спортзалым ачалыме.

Акам – «Артекыште»

Даша акам индешымше классым чыла «визытан» отметке дене тунем пытарен. Тений майыште кумдан чап-ныше «Артек» тўнямбал йоча рўдериште канен. Тудо «Лазурный» лўман лагерыште лийын. Тўрлў кундем гыч толшо ўдыр-рвезе-влак дене палыме лийын. Нуно «Илыше классике» конкурсышто мастарлыкыштым тергеныт. Актёр Евгений Миронов денем вашлийыныт, тўрлў вере экскурсийыш миеныт. Акам скалодромыш кўзен ончен. Пўлеклан Шем тенгыз гыч кў падыраш-шамычым конден. Даша акам – мыланем пример.

Маша ОРАЗАЕВА.
Морко, Унчо.

Историйым шергалына

1790 ий 11 сентябрьыште Шем тенгызин йўдвел-эрвел ужашысе Тендра мыс воктене руш да турко эскадр-влак коклаште тале кредалмаш лийын. Контр-адмирал Фёдор Фёдорович Ушаковын вуйлатыме руш эскадр турко-влакым кырен шалатен. Руш-турко сарыште (1787-1791) ты сенгымаш кугу событийлан шотлалтын. Тылеч вара Шем тенгзыште руш флот озаланен. Ты кредалмашым шарнен, 11 сентябрь Российыште Воинский чап кече семын палемдалтеш.

МЧС йоча-влакым у тунемме ий дене саламла да шижтара: тулым шекланен кучылтса. Школыш каймыда годым корным вашкыде вончыза. Тўткў лийза!

«Ямде лий» газетым почтальон-влак деч оксала налаш лиеш. Редакцияш толын налаш шонышо-влак-лан газетын пел ияш акше - 150 тенге.

Электрон подпискылан 89093687726 номерышке (Билайн) 150 тенгем пыштыза. Вара

emanova.anf@mail.ru адресышке серышым колтыза. Тўшто фамилийдам, лўмдам да электрон адресдам ончыктыза.

«Ямде лий» - сай газет!

Август мучаште Эстонийын ик эн мотор Тарту олаштыже финн-угор писатель-влак XIV тўнямбал конгрессыш погыненыт. Марий Эл Республик гычат сылнымут мастер-влак лийыныт. Тиде Юрий Соловьев, Зоя Дудина, Альбертина Иванова, Валерий Бердинский, Александр Петров, Лидия Иксанова, Татьяна Соловьева, Владимир Матвеев, Елена Юнусова.

Конгресс Эстон калык тоштерыште 24 августышто почылтын. Саламлымаш шомакым Финн-угор сылнымут ассоциацийын президентше Янош Пустаи, вице-президент Ева Тулуз, писатель да кусарыше Арво Валтон да молат ойленыт. Конгрессын тўн темыже – финн-угор сылнымутышто историй. Пленар доклад-влакым колыштмо. Секций-шамыч пашам ыштенит, тўрлө йодышым лончылымо.

Финн-угор писатель-влакын ассоциацийыштым 1989 ийыште ыштыме, 1993 ийыште, икымше конгрессыште, пенгыдемдыме. Конгрессын тўн шонымашыже – тиде финн-угор калык-влак коклаште сылнымут кылым

ФИНН-УГОР СЫЛНЫМУТ КУЗЕ ИЛА?

вияндымаш, тыгыде калык-влакын йылмыштым, тўвыраштым аралымаш. Мо онайже, тений икымше гана нганасан калык гыч коктын толыныт. Нуно шке йылмышт да калыкышт нерген каласкаленыт, мурым муралтеныт. Нганасан-влак кажне ийын шагалемент, мийыше уна-влак тидын нерген ойгырен ойленыт. А ме, марий-влак, тидын шотышто пиалан улына: шочмо йылме дене газетат, журналат, книга-влакат савыкталтынак шогат. Писатель-влак

Авторын фотожо.

Эстоний деч вара Европышко корныштым шуеныт. Нуно Амстердамыште (Голландий), Веныште (Австрий) лийыныт, исторический верлам да памятник-влакым ончен коштыныт.

Финн-угор писатель-влакын черетан XV тўнямбал конгрессышт 2019 ийыште Румынийыште эртаралтеш.

С.АРХИПОВА (ГРИГОРЬЕВА),

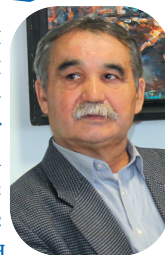
Марий Элысе писатель ушем вуйлатыше.

У книга

Паледа? Монден огыдал?

«Ямде лий» газет редакцийын мый дечем «Почеламутым але статьям возен кондыза» манын йодмыжлан вуйышкем ала-молан вес шонымаш пурыш. Теве тудо. «Жап весе – муро весе», – манеш калыкмут да ешара: «Шенгекет ончалде, ончыко от кае». Чынак, 1960-1980-ше ийла дене тачысе илышым таңастараш йөсө. Кызыт олаште веле огыл, ялыштат технике озалана. Ожно кучылталтше арвер-влак мондалт толыт. А вет нуно кўлытак, мутлан, писательлан сылнымутан произведенийым возымыж готым, а кормак, тўрлым шонен лукташ йоратыше да мастер кидан енлан шке озанлыкыштыже кучылташ. Айста, йоча-влак, шарналтена, тендан кундемыште могай-могай терым, орвам да пушым кучылтыныт, ЛҰМЫШТЫМ ВОЗЕН КОЛТЫЗА. А мый теве тыгай-влакым

Писатель деч йодыш

палем. **Тер** – издер, мекидыер (кошопкан тер), лажинган тер, кўртнө таганан тер, кугу тер, ечыдер, аэродер.

Орва – модыш орва, изорва, кў(ы)лта орва, кўлевозко орва (шорым бидон-влак дене шупшыкташ), повозко, ойдар орва (кужу пырням шупшыктышо).

Пуш – кайыкпуш, она пуш, мурам (кугу пуш).

Анатолий ТИМИРКАЕВ,

Марий Элын калык поэтше.

Ешарен, лўм-влакым каласыше еным книга пөлек вуча.

Эстон писатель Индрек Коффын йочалан возымо ойлымашыже-влак тўрлө йылмыш кусаралтыныт. Конгресс жапыште «Мўгинде пий» книгажын презентацийыже лийын. Тудым С.Григорьева-Сото марланден (снимкыште презентаций годым). Марий икшыве-шамычат, тиде книгаг кидыш кучен, онай ойлымаш-влакым куанен лудын кертыт.

Йодыш-вашмут

«Российысе икмыняр регионсо школлаште тўналтыш классласе ўдыр-рвезе-влакын тунемме программшыкышт шахмат урокым пуртымо. Марий Элыште тыгай вашталтыш лиеш мо?»

М.ИВАНОВА.

Морко район.

Марий Эл Республикысе образований да науко министерствын общий да дошкольный образований управленийжын тўн специалист-экспертше

Сергей Константинович СВЕЧНИКОВ вашешта:

– Шахмат урок обязательный предметлан огеш шотлалт. Сандене кажне школоты урокым тунемме программшы пуртышашым шке семынже рашемда. Южо школышто шахмат кружок пашам ышта, а куштыжо нимат уке.

тымо программ, методике пособийым, книга, тетрадым ямдылен. Проектшы ты ийынак Москва оласе да Хант-Манси автоном округысо икмыняр школ, вара вес регион-влак ушненыт. Проект 1-4-ше класслаште тунемше-влаклан келыштаралтын.

Российысе шахмат федераций ончыкыжым шахмат урокым туныктымо программшы обязательный предмет семын пурташ темла. Тиде йодыш кызыт рашемдалтеш.

Те шахматла модыда? Возыза.

ВОЛГОГРАД вашлийын ужатен

27 август гыч 5 сентябрь марте Волгоград олаште «Кожаный мяч» клубын призылан всероссийский первенстве эртен. Тушто Волжский районусо Пётъял школын «ОЛИМПИА» футбол командыже Марий Элын чапшышым арален. 70 команде кокла гыч рвезе-влак 39-ше верыш лектыныт. Тренерышт М.С.Тимофеев да польшкалышыже М.В.Васильев тыгай кугу тагасымашыш каяш полшымыштлан спонсор-влаклан тауштат.

Кугу сенымаш

Италийыште художественный гимнастике дене Тўнямбал чемпионат эртен. Российын сборный командыже кандаш шортнё медаль гыч шымытшым сенен налын! Тыгак вич ший, ик той медаль-влакым конден.

Йыгыр-влак Дина ден Арина Аверинамыт (**снимкыште**) выступленийышт дене чылам ырыктареныт. Нунын ончыктымо упражнени-влакым тўнямбалне эше ниго ыштен кертын огыл. Гимнастке-влак личный первенстве чумыр шортнё медальым сенен налыныт. Аверинамыт тагасымаш гыч 5 шортнё, 4 ший да 1 той медаль дене пёртылыныт.

Пырля модына

Полина йолташ ўдырем шкенан районак Купсола школышто тунемеш. Тудо спорт дене пенгыде кылым куча: куржалеш, ече дене коштеш. Полина мемнан деке унала толеш: коктын модына, куржалына. Йолташем дене вашлийме татым эре вучем.

Евгения АНДРЕЕВА.

Волжский, Кугу Корамас.

Точкым шындыме верым чиялте. Спорт дене кылдалтше могай арверым муыч?

*Ешыште келшымаш
озалана гын, пиал
тушко корным муэш.
Калыкмут.*

Чонештыме шуэш

Ик кенеж кечын ешна дене Карман курыкыш кайышна. Курыкыш күзаш лумынак йолгорным ыштыме. Тудым мемнан лицейын тунемшыже-влак кельштареныт. Мый эн ончыч күзен шуым. Почешем – авай ден ачай. Карман курык гыч мундыркө-мундыркө коеш. Чон чонешташ үжеш. Тунам шоналтет: молан айдемын шулдыржо уке?!

Катя РАССАНОВА.

Морко, Коркатово.

Эн сай

Туня мучко кычал кай,
Авам дечын уке сай.
Куаналын, шыргыжалын
Мый авай деке куржам.
Шокшын-шокшын ондалам,
«Йоратем тыйым!» - манам.
Арсений ЧАПУРИН.
1-ше номеран
Морко школ.

*Еш айдемы-
лан илыш кор-
ным пуа.
Калыкмут.*

Туняште эн шерге

Эн шерге туняште – мыйын авам,
Тудын шинчаже, пуйто кава.
Шыма, ныжыл кидше вучка шымаден,
Вурса гын кокланже, вурса чаманен.
Поро шомакше йога шол вудла,
Кунам чонлан йосө – авам умыла.
Йуд-кече тырша тудо

шочшыжо верч,
Авам йораташ, пагалашак күлеш!
Аделина АПТЫКАЕВА.

Пошкырт, Мишкан, Ардаш.

Илыш негыз

Ача деч посна уке илыш,
Ача деч посна уке еш.
Ача деч посна куан шулыш,
Ача деч посна йур йуреш.

Ачам лиешат – куанем,
Мурен-воштылалын колтем.
Ачай, пеленет мый илем,
Кумда вачышкет энертем.

Күлеш – кочкашат шолтена,
Авамже тек таче кана.
Туге воштылал колтена,
Мыняр мыскарам ыштена!

А таче, ачай, пайремет!
Кечат тылатак шыргыжеш!
Изи шүшпыкат тыланет
Кузе шум йулен шүшкалеш!

Туняште мо уло эн сайже

Тылат, ачаем, полеклем.

Эн поро, лыжга
суксо гае
Дий тый
эреак
пеленем.

Алиса МИКСОНОВА.
**Пошкырт, Мишкан,
Чорай.**

София ИВАНОВАН
сүретше.

**Вуйлатыше -
А.А.Ямбарцева.**

**Национальный прези-
дент сымыктыш школ.**

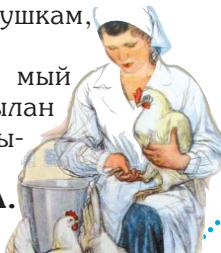
Тау, авай!

Авам Светлана Аркадьевна Осипова Полатэнгер ялыште ила. Ончыч «Москва» озанлыкыште, вара «Юл увер» газет редакцийыште бухгалтерлан ыштен. Кызыт тыгаяк сомылым районысо чыве фабрикыште шукта.

Авана поро да ласка кумылан. Мыйым да Таня ака-мым пидаш, түрлаш туныкта. Мыят авамын пашажым куштылемдаш тыршем: күмыж-совлам мушкам, пöрткöргым эрыктем.

Авай, могай мотор тый улат! Кузе мый тыйым йоратем! Кеч-куштат тыйым чылан пагалат. Тау мыйым шочмо үдырет семынак ончен куштыметлан.

Дарья МАЛЫШЕВА.
Волжский, Кугу Корамас.

1977 ий 1 сентябрьште Совет Ушемын у сыным налше гимнже икымше гана йонгалтын. Тудым пенгыдемдыме нерген указым ты ийынак 27 майыште лукмо улмаш. Вашталтыме, уэмдыме шомакан тиде гимн ончычсо деч мо дене ойыртмалтын? Да молан тудым весемдашыже кўлын? Нине йодыш-влаклан вашешташ тыршена.

1944 ий марте Совет элын кугыжаныш гимнжылан «Интернационал» шотлалтын. Тиде муро XIX курым мучаште Францийыште шочын. Мутшым Эжен Потье возен, семжым – Пьер Дегейтер. «Интернационалым» икымше гана 1888 ий 23 июнышто Лилль олесе пашазе-влакын хорышт мурен, а хорым Дегейтер вуйлатен. 1902 ийыште инженер Аркадий Коц Э.Потьен возымыжым рушлашке кусарен:

*Вставай, проклятьем заклейменный,
Весь мир голодных и рабов!
Кипит наш разум возмущенный
И в смертный бой идти готов...*

Эше сар деч ончычак СССР-лан дўмын посна гимным возымо шотышто конкурсым увертареныт. 1943 ий 14 декабрьыште ВКП(б) Рўдō Комитетын Политбюрожо тиде тагасымашым иктешлыше пунчалым луктын. Тушто эн чот келшышлан поэт-влак Сергей Михалков ден Григорий Эль-Регистанын мутыштан композитор Александр Александровын серыме гимным шотлымо:

*Союз нерушимый республик свободных
Сплотила навеки Великая Русь.
Да здравствует созданный волей народов
Единый, могучий Советский Союз!..*

1943 ий 22 декабрьыште гимнын шомакшым «Марийская правда» газет савыктен. Кок кече гыч тышанак «Гимн Великой советской державы» статья лектын, тудым Москосо «Известия» газет гыч налме улмаш.

Тиде гимн икымше гана 1944 ийыш тошкалме годым – 1 январь йўдым – шергылтын. Но мурын семже (оркестровкажо) Политбюролан пешыжак келшен огыл, да тудым изиш молемдаш шўденыт. Тўрлатыме деч вара 1944 ий 15 март гыч гимным чыла вере мураш да шокташ тўналыныт. «Родина верч» альманах 1945 ийысе икымше номереш гимнын марла шомакшым савыктен, тудым поэт Осмин Йыван кусарен.

Гимн 20 ий утла – 1956 ий марте – йонген. А тудо ийын КПСС-ын XX съездше лийын, да тушто Сталинын (1953 ий мартыште колен) осал пашаж нерген мут икымше гана лектын. Но гимн дене кuze лияш?

Тушто вет вождьым чотак моктымо.

Мурылан у мутым возымо марте гимнын музыкшым гына кучылташ, вес семынже, мураш огыл, а шокташ гына кутырен келшеныт. Но жап эртен да эртен, элын тўн мурыжым уэмдыме паша эре варалан кодын. Тыге элна 1970-ше ийлашкат илен шуын. Тунам СССР-ын у Конституцийжым ямдылаш пижыныт да умыленыт: гимнымат уэмдыде ок лий. Кўшыч шўдымō почеш С.Михалков тошто текстыш ятыр вашталтышым пуртен. Мутлан, ончыч тыге ойлалтын:

*Сквозь грозы сияло нам солнце свободы,
И Ленин великий нам путь озарил.
Нам вырастил Сталин на верность народу,
На труд и на подвиги нас вдохновил!*

ШОЧМО ЭЛНАН ТўН МУРЫЖО

Ынде тыге лийын:

*Сквозь грозы сияло нам солнце свободы,
И Ленин великий нам путь озарил:
На правое дело он поднял народы,
На труд и на подвиги нас вдохновил!*

Тиде гимным, ушештарена, 1977 ий майыште сайлан шотлымо да 1 сентябрь гыч кучылташ тўналме. А Конституций тудо ийын 7 октябрьыште пенгыдемдалтын, санденак 1978-1991 ийлаште Совет элна 7 октябрь еда Конституций кечым палемден.

Эл кўргысō да тўнямбалсе тушман-влакын осал пашашт 1991 ийыште СССР-ым шаланымашке шуктен. Тудо ийын 26 декабрьыште Совет Ушемын гимнже пытартыш гана йонгалтын. Тылеч ик ий наре ончыч, 1990 ий 23 ноябрьыште, Россий Федерацийын парламентше гимн шотеш руш композитор Михаил Глинкан «Патриотическая песня» мурыжым пенгыдемден.

СССР уке лиймеке, у сыным налше элна, Россий, лу идалык наре Глинкан тиде мурыж дене илен. 2000 ий 25 декабрьыште президент Владимир Путин «Россий Федерацийын кугыжаныш гимнже нерген» законом пенгыдемден. Тиде закон профессор А.В.Александровын куатле, серыпле музыкшым илышыш пўртылтен. Мурын шомакшым тиде ганат Сергей Михалков тўрлатен, у пагытлан келшышым ыштен.

Каласаш кўлеш, Российын кызтысе гимнын музыкшо сар деч ончычак шочын улмаш. Тудым А.Александров «Гимн партии большевиков» мурылан возен, мутшо – поэт Василий Лебедев-Кумачын. Совет Ушемын гимнжым сераш конкурсым увертарымек, тиде семлан у текстым Г.Эль-Регистан ден С.Михалков возеныт.

Гельсий ЗАЙНИЕВ.

Йоратыме модышем

Ик кидыштем - маска, весыштыже - 2014 ийысе Олимпиадын символжо меран. Маскам Степан изам Йошкар-Ола гыч конден, а мераным полицейский чүчүэм Сочиште Олимпиаде жапыште пашам ыштымыж годым налын. Модышем-влакым йоратем.
Саша СТЕПАНОВА.
Волжский, Упшер.

Окна шижтара

✓ Окна гыч шогертеным ужда - вашке уна-влак толыт.
✓ Мардеж дене окна почылтеш - увер толеш.
✓ Кеч-могай кайык окнашке тўкалта - суртоза вашке серышым налеш.
✓ Черле ег шогертеным окнаште ужеш гын, вашке тўрлана.

Конкурсаш

Чеверын, кенез каныш!

Мыланем кенез каникул пеш вашке эртен кайымыла чучо. Вигак ойлем, каныш годым шуко модынам. Йошкар сер курыкышто снегым погенам. Авамлан пакчаште полшенам. Шочмо кечемлан авам пўлекым ыштен: Йошкар-Олашке нангаен. «Колесо обозрения» пеш келшен. Вара кевытлаште школлан кўлешан арверлам наледенна. Икымше сентябрьыште школлышкем куанен каenam.

Ангелина ОГНЕВА, 3-шо «А» класс.

Кенез каникул эн кужу. Тиде жапыште мом гына ыштен шукташ ок лий! Йошкар-Олашке миенам, но мўнгыштў сайрак: пашам ыштет, йўштылаш кает, футбол дене модат, велосипед дене кудалыштат, колым кучет.

Максим АЛМАКАЕВ,
3-шо «Б» класс.
Морко, Коркатово.

Палаш онай

Ожно Российыште тунемме заведений-влак кугыжанышын лийыныт. Садлан 1834 ийыште тунемше ден туныктышо-влаклан формым чияш кўштенят. Тунам рвезе-влак шинчымашым гимназийыште погеныт, а ўдыр-шамыч - мўнгыштў. Рвезе-влак ош полдышан пелганде гимнастёркым, шем брюкым чие-ныт, шем кўзанўштым ўшталыныт, фураж-кым упшалыныт. Революций лиймеке, школьный формым чийымым чарненыт. Тудо уэш илышыш 1948 ийыште шындалартын. Школьный формо икмыняр гана вашталтын. 1992 ий гыч формым чийымым чарненыт. Кызыт кажне школ шкаланже келшыше формым ойырен налеш.

В.СМИРНОВ ямдылен.

Школ формо

Ожно Российыште тунемме заведений-влак кугыжанышын лийыныт. Садлан 1834 ийыште тунемше ден туныктышо-влаклан формым чияш кўштенят. Тунам рвезе-влак шинчымашым гимназийыште погеныт, а ўдыр-шамыч - мўнгыштў. Рвезе-влак ош полдышан пелганде гимнастёркым, шем брюкым чие-ныт, шем кўзанўштым ўшталыныт, фураж-кым упшалыныт.

Удыр-влак шко-лышто 1894 ий гыч тунемаш тўналыныт. Нуно ош шўшан кўрен тувырым чие-ныт, шем ончылсакышым ўшталыныт. Черкыш, театрыш, Рошто касыш каяш кўлын гын, шем ончылсакышым ошо дене ваш-талненыт.

Пример-влакым шотлен лук. Вашмутлан келшыше тўс дене чиялте.

2 =	5 =
3 =	6 =
4 =	7 =
	8 =

9 сентябрь - Моторлыкын тўнйамбал кечыже

У КЌРЖ

Настя СТОЛЯРОВАН
сўретше.
Вуйлатыше - Н.Р.ЦАРЕГО-РОДЦЕВА.
Медведево район.

Колызо Макар

© Конгганан фотожо

Макар Бусыгин кенжез мучко Советский район Кукмарийыште кова-кочаж дене илен. Уныка эрденак кынелын, нунылан сурт сомылкам ышташ полшен. Ик кечын кочаж дене пырля колым кучаш миен (снимкыште). Тудлан моткоч келшен.

Тушто

- Чашкерысе мурызо «Шүкшү пүй! Шүкшү пүй!» манын мура.
- Кугу шинчан, пун йолан, кечывалым мала, йўдым лўшка, эртен кайышым лўдыкта.

Кристина КУРОЧКИНА.
Кужэнгер, Юледур.
Авторын сўретше.

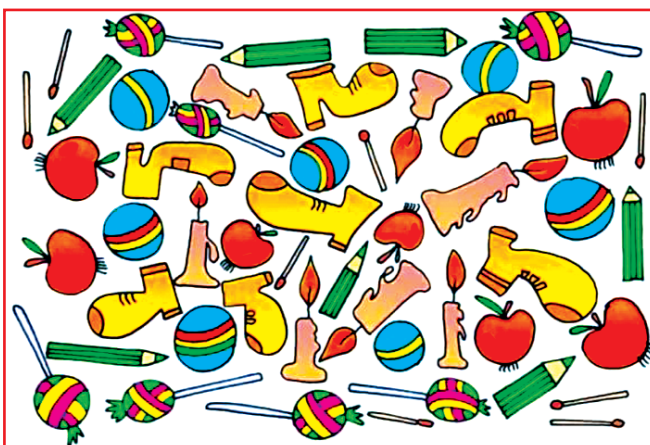
Пушката пеледыш Палыза

Тиде пеледышым мый марлашке «пушката пеледыш» манын кусаренам. Йоча-влак, палыза, тудым рушлаже кузе манына? Польш семын тыгай почеламутым возенам.

Мыйын пакчаштем
Уло ик пеледыш.
Нарынче тўсан,
Пушыжат пеш тамле.
Умбаке тудо волгалтеш,
Садлан пакчам моторештеш.

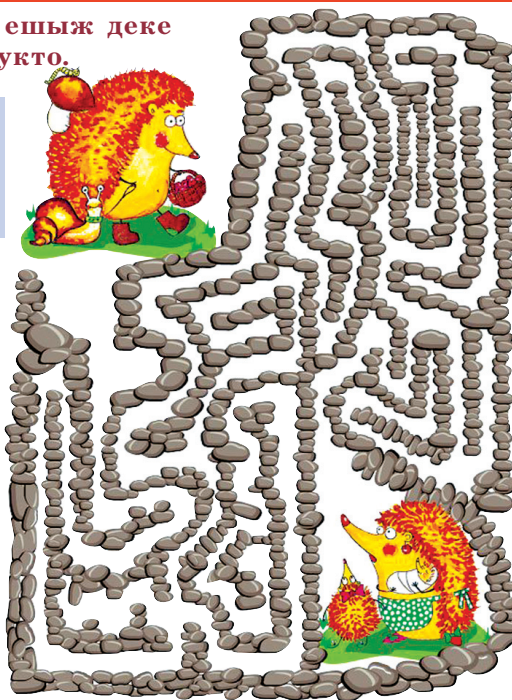
Даша ТОБЕКОВА.

Кужэнгер, Конганур.

Сўретыште икгай арвер-влакым му.

Шоншым ешыж деке
намиен шукто.

Алфавит почеш туныктышемьын лўмжым пале:

5, 6, 15, 10, 21

36, 20, 17, 21, 13, 1, 3, 13, 3, 10, 28.

Советский, Öрша. **Алина ПОЛУШИНА.**

Рушла гыч марлашке кусарыза.

Кўшыч
ўлыкó:

1. Ноябрь.
3. Дополнение.
4. Голосовая связка.
5. Спряжение.
6. Фамилия.

Шола гыч
пурлашке:

2. Море.

7. Поговорка. 8. Ледник.

Н.Д.ИЛЬИНА, туныктышо.

Волжский, Карай.

Индекс: Марий Элыште,
Пошкырт ден Татарстан
кундемлаште - П4696.
Тираж 1000 экз. Заказ 1766.
Формат - А-4-8.
Директор-тўн редактор
Л.В.СЕМЕНОВА.

E-mail: yamde_lii@mari-el.ru,
yamde_lii@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lii.ru,
Тел. 45-25-49(факс);
45-22-82.

выктыме. Типографийн

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК:

Марий Эл Республикысе
культура, печать да
калык-влакын пашашт шо-
тышто министерстве, «Ям-
де лий» газет» кугыжа-
нынш унитарный казенный
предприятий.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме,
«СТРИНГ» ИПФ ООО-што ямде оригинал-макет гыч са-
адресше: 424006, Йошкар-Ола, Строитель урем, 95.

Газетым Массовый коммуникаций
сферыште да культур наследийым ара-
лымаште законодательством шуктен шо-
гымым эскерыше Федеральный службын
Приволжский федеральный округысо уп-
равленийыштыже регистрироватлыме.
Номер - ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште
пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап - 14-00,
фактически - 13-00.
Ак - кутырен келыше
почеш.

Авторын да редакцийын шо-
нымашышт түрлө лийын кер-
тыт. Серыш-влак мөнгеш огыт
колталт.

Редакцийн да издательнын
адресше: 424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше
идалыкше урем, 20.